

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Економічний факультет
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Дипломна робота магістра

на тему:

«Розвиток готельно-ресторанного підприємництва у сфері сільського зеленого туризму»

Виконала: студентка II курсу ОС
«магістр», GRS1-M18 групи
спеціальності 241 Готельно-
ресторанна справа
Кукурудза Ольга Вікторівна

Науковий керівник:
д.н. з держ.управління, професор
кафедри туризму та готельно-
ресторанної справи, доцент
Матвейчук Л.О.

Рецензент:
декан економічного факультету
доцент кафедри економіки
підприємства,
кандидат економічних наук, доцент
Ткачук В. В.

м. Кам'янець-Подільський
2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ..	7
1.1. Підприємництво у сфері готельно-ресторанного бізнесу	7
1.2. Готельно-ресторанне підприємництво у сільському зеленому туризмі	20
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СФЕРІ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	31
2.1. Зарубіжний досвід розвитку сільського зеленого туризму	31
2.2. Готельно-ресторанне підприємництво у галузі зеленого туризму в Україні	40
2.3. Агросадиби як суб'єкти готельно-ресторанного підприємництва	45
Висновки до розділу 2	67
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	69
3.1. Проблеми державного регулювання у сфері сільського зеленого туризму	69
3.2. Перспективи розвитку туристичного підприємництва у сільській місцевості	75
3.3. Напрями вдосконалення готельно-ресторанного бізнесу у сфері сільського зеленого туризму	81
Висновки до розділу 3	87
ВИСНОВКИ	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	93
ДОДАТКИ	102

ВСТУП

Актуальність теми. Зростаючі темпи розвитку технологій, збільшення чисельності міських жителів, екологічні проблеми та посилення психологічного тиску у містах призводять до прагнення багатьох мешканців мегаполісів до відпочинку у тиші та спокої, у єднанні з природою. Такі можливості їм може забезпечити сільський зелений туризм. Водночас, мешканці міст хочуть поєднати принади сільського життя та комфорт міського. Тому особливі вимоги ставляться до умов проживання та організації харчування споживачів такого туристичного продукту. З огляду на це особливо актуальним є вивчення сучасного стану та перспектив розвитку готельно-ресторанного підприємництва у сфері сільського зеленого туризму.

Важливість вивчення теми зумовлена часто неузгодженою позицією усіх сторін туристичної діяльності. Споживачі хочуть отримати максимум комфорту зі збереженням екологічної складової, а власники осель часто не розуміють, чого хочуть клієнти, котрі приїхали за єднанням з природою і не хочуть миритися з елементарними незручностями. Найбільш раціональним варіантом поєднання протилежних бажань такого туриста є його розміщення в «агросадибі», яка, з одного боку, максимально наближена до природи та побудована переважно з екологічних матеріалів, а з іншого – забезпечує такий необхідний споживачам комфорт, і де можна отримати послуги харчування. Таким чином, агросадиба презентує туристу послуги проживання та харчування, а організація роботи агросадиби є виявом готельно-ресторанного підприємництва у сфері сільського зеленого туризму.

Функціонування цього виду туризму має стратегічне значення для розвитку економіки України, особливо з урахуванням проблеми високого рівня безробіття, який сформувався на сільських територіях, що потребує нагального вирішення. Одним із шляхів зниження безробіття на селі є розвиток підприємництва на сільських територіях, зокрема в сфері сільського

зеленого туризму, тобто створення можливостей для сільських жителів займатись підприємницькою діяльністю, отримувати стабільний дохід. Вище вказані обставини й визначають актуальність та важливість теми роботи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження різноманітних аспектів розвитку сільського зеленого туризму знайшли своє відображення у працях українських та зарубіжних науковців, а саме М.В. Биржако, В.І. Биркович, О.С. Галич, В.А.Квартальнов, В.М. Зайцева, В.Г. Іванов, Е.Де Сото, С.Г. Либідь та ін. Питання діяльності органів державної влади в регулюванні підприємництва у сфері сільського зеленого туризму були об'єктом вивчення таких вітчизняних вчених як: З.П.Березівський, О.М. Варченко, С.Б. Жарая, О.О. Колесник, Ю.Б.Корнеєв, В.Я. Малиновський, І.М. Мініч.

На сьогодні, розвиток підприємництва вітчизняної галузі сільського зеленого туризму потребує подальшого розвитку та вдосконалення, враховуючи позитивні та негативні чинники, які мають вплив на реалізацію стратегічних планів щодо туризму. Також, наявність мізерного державного фінансування галузі диктує пошук нових форм залучення фінансових ресурсів та додаткового дослідження державно-управлінських процесів в цій сфері.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є узагальнення та аналіз теоретичних та практичних напрацювань щодо готельно-ресторанного підприємництва у сфері сільського зеленого туризму та розробка практичних рекомендацій прискорення його розвитку.

Досягнення мети роботи передбачає розв'язання наступних **завдань**:

- дослідити економічну сутність підприємництва у сфері готельно-ресторанного бізнесу;
- розкрити теоретичну площину готельно-ресторанного підприємництва у сільському зеленому туризмі;
- проаналізувати стан готельно-ресторанного підприємництва у сфері

сільського зеленого туризму за кордоном;

- розкрити стан готельно-ресторанного бізнесу сільського зеленого туризму в Україні;

- дослідити тенденції розвитку агросадиб як суб'єктів готельно-ресторанного підприємництва у сфері сільського зеленого туризму;

- визначити проблеми державного регулювання туристичного підприємництва в сільській місцевості;

- розкрити перспективи розвитку підприємництва сільського зеленого туризму ;

- окреслити напрями вдосконалення готельно-ресторанного бізнесу у сфері сільського зеленого туризму.

Об'єктом дослідження є процес становлення та розвитку підприємництва у сфері готельно-ресторанного бізнесу сільського зеленого туризму.

Предметом дослідження є готельно-ресторанного підприємництво у сфері сільського зеленого туризму.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети та розв'язання поставлених завдань у роботі використовувались різноманітні методи наукового дослідження: аналізування, порівняння, систематизація та узагальнення – для уточнення сутності та змісту досліджуваних категорій, зокрема: «туризм», «сільський зелений туризм», «підприємництво»; статистичного та порівняльного аналізу – для дослідження показників суб'єктів туристичної діяльності та при оцінюванні галузі сільського зеленого туризму; метод узагальнення – для формування напрямів удосконалення державного регулювання туристичною галуззю України.

Інформаційною базою дослідження були: законодавчі та нормативно-правові акти щодо туризму; стратегічні нормативи розвитку країни та галузі; інформаційні матеріали Спілки сільського зеленого туризму України, звіти міністерства економічного розвитку і торгівлі

України щодо показників діяльності туристичної галузі; нормативно-довідкові матеріали про розвиток підприємництва в Україні; наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, інші інформаційні джерела за темою роботи.

Практичне значення одержаних результатів. Теоретичні та методичні підходи до проведення економічної оцінки стану та розвитку агросадиб у системі сільського зеленого туризму, які використані в процесі наукового дослідження, спрямовані на обґрунтування основних економічних, організаційних та інституційних напрямів їх зростання, а також на розробку коротко- та довгострокової стратегії їх ефективного розвитку, що сприятиме зміцненню добробуту сільського населення. Результати та висновки дипломної роботи можуть бути застосовані під час розроблення загальнодержавних і місцевих програм розвитку сільського зеленого туризму та сільських територій.

Апробація результатів роботи. Результати досліджень роботи оприлюднені на VII науково-практичній конференції студентів та молодих вчених «Сталий розвиток України: проблеми і перспективи» (м. Кам'янець-Подільський, 2019). Тема доповіді «Зарубіжний досвід розвитку сільського зеленого туризму».

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг основного тексту роботи 101 сторінки. У роботі: 5 додатків, список використаних джерел - 91 найменування.

ВИСНОВКИ

У роботі на основі узагальнення теоретичних і практичних засад розвитку готельно-ресторанного підприємництва у сфері сільського зеленого туризму та аналізу сучасного стану вітчизняного туризму, визначено напрямки удосконалення готельно-ресторанного бізнесу у сфері сільського зеленого туризму.

Основні висновки, що випливають із роботи, полягають у наступному:

1). Підприємництво за своєю роллю є істотною складовою економічної системи в більшості розвинених країн світу та основою їх динамічного розвитку. Розвиток підприємництва в різних економічних системах має свої особливості. У командно-адміністративній системі організації економіки, в якій тривалий час перебувала наша країна, підприємництво не визнавалось за окрему економічну категорію, а ототожнювалось зі спекуляцією та незаконним способом отримання доходів. Здобуття Україною незалежності зумовило необхідність переходу до ринкового типу економічних відносин та відповідних змін у розумінні ролі і суті підприємництва.

2). За результатами досліджень в наукових працях сільський зелений туризм розглядається як вид підприємницької діяльності, спрямованої на надання послуг з відпочинку в сільській місцевості та отримання доходів, що функціонує за законами ринку і є специфічною, особливою складовою механізму функціонування аграрного сектору економіки загалом.

Економічна сутність підприємництва у сфері сільського зеленого туризму зводиться до розуміння його як діяльності сукупності суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямованої на надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. Це вимагає насамперед чіткої ідентифікації певного явища, норми і правила регулювання якого необхідно впорядковувати.

3). У більшості європейських країн функціонує система категоризації – визначення рівня матеріально-технічного оснащення, якості обслуговування

закладів сільського зеленого туризму. Заклади сільського зеленого туризму становлять 15% потужності всіх засобів розміщення в Європі; внутрішній ринок споживачів послуг сільського зеленого туризму складає близько 85–90%, водночас спостерігаються високі темпи зростання зовнішнього ринку.

Таким чином, сільський зелений туризм є вагомим чинником активізації всього процесу сільського розвитку, а підприємництво у цій сфері є ефективним інструментом підвищення зайнятості і доходів сільських жителів, трансформуючи соціально-економічне середовище на селі на засадах ринкових відносин.

4). Україна має значні передумови для розвитку сільського зеленого туризму – в усіх її регіонах є пам'ятки історії та культури світового рівня, унікальні природні заповідники. При цьому близько двох третин сільського населення в нас безробітні або частково зайняті. Аналізуючи статистичні дані щодо сільського зеленого туризму та кількості туристів, які скористались послугами агроосель у 2013 р., можна зробити висновок про те, що розміщення осередків і результати розвитку та функціонування цього виду підприємницької діяльності насамперед залежать від природних умов. Таким чином, сільський зелений туризм є вагомим чинником активізації всього процесу сільського розвитку, а підприємництво у цій сфері є ефективним інструментом підвищення зайнятості і доходів сільських жителів, трансформуючи соціально-економічне середовище на селі на засадах ринкових відносин. Досвід розвинутих країн і аналіз перших результатів цього виду економічної діяльності в нашій державі вказують на ефективність і соціальну значущість цього явища, яке, перетворюючись у постійний економічний процес, сприятиме підвищенню рівня добробуту сільського населення, розвитку інфраструктури українського села та підвищенню його інвестиційної привабливості.

5). Агрооселя є своєрідним підприємством з надання послуг, де дохід від виробничої діяльності залежить від наявних ресурсів. Такими ресурсами є власне житло, а виробничі можливості з надання послуг залежать від

кількості кімнат та наявних там ліжко-місць. В середньому власників агроосель надають у розпорядження відвідувачів 1–4 кімнати, а 77% власників садиб пропонують 5–8 кімнат. Щодо кількості ліжко-місць, то 11% агроосель приймають одночасно 1–6 туристів та 89% агроосель обслуговують одноразово 7–12 туристів. Отже, варто зазначити, що проблеми, які досліджено і проаналізовано, потребують вирішення як на державному, так і на регіональному рівні. Спільними зусиллями органів державної влади та місцевого самоврядування, громадських та політичних організацій необхідно вивести сільський зелений туризм як сферу економіки нашої держави на якісно новий рівень, що сприятиме розвитку інших галузей та сфер економіки сільських територій.

б). Фінансова криза, яка триває декілька років, значно вплинула на структуру туризму та туристичні можливості окремих регіонів. Події 2014 року фактично зупинили низку туристичних потоків у такий регіон, як Автономна Республіка Крим, зменшилися всі туристичні потоки і в інших регіонах України.

Таким чином, сучасний стан макрооточення здійснює переважно негативний вплив на розвиток процесів, спостерігається певний розрив між позитивним впливом макрооточення та негативним впливом мезооточення. Це впливає на економічну поведінку селян-власників агроосель, змушує їх адекватно та швидко реагувати на будь-які зміни в економіці держави загалом та на ринку туристичних послуг зокрема.

Отже, можна зробити висновок, що попри незначні успіхи агроосель, необхідно знижувати вплив негативних чинників на забезпечення ефективної діяльності агроосель. Більшість цих чинників зумовлена не тільки тим, що сільський зелений туризм перебуває на стадії свого становлення як вид економічної діяльності, а й значною мірою недосконалістю інституційного забезпечення розвитку цього процесу. Загалом можна спрогнозувати сценарій розвитку, за якого агрооселі, незважаючи на наявні труднощі, мають можливості для утримання стабільної позиції на ринку туристичних

послуг і будуть превалюючим трендом у процесі розвитку сільського зеленого туризму. Одночасно значна кількість особистих селянських господарств буде використовувати цей тренд і зможе трансформуватись у повноцінні суб'єкти туристичної діяльності в статусі агроосель.

7). Зазначимо, що в Україні зберігається парадоксальна ситуація: останні кілька років не з'явилося жодного документа, в якому було б прописано коротко- та довгострокові перспективи розвитку туристичної галузі України загалом, а отже, і сільського зеленого туризму. На сьогодні невизначеною залишається сутність поняття «сільський зелений туризм», що породжує різне його тлумачення, оскільки досі ще не прийнято закону, який би регулював його. Не визначено також статус суб'єктів цього виду підприємницької діяльності, система оподаткування діяльності з надання послуг сільського туризму є нечіткою, а стандартизація таких послуг базується на загальних вимогах. Варто також зазначити, що межі ареалів сільських територій є досить умовними та можуть бути змінені залежно від сезону, тривалості відпочинку та вікової категорії туристів. Наприклад, для особистих селянських господарств, що розташовані вздовж або неподалік автомобільних доріг, що ведуть до туристичних центрів, і які виявили бажання долучитись до надання окремих туристичних послуг (проживання, харчування), органи місцевого самоврядування мають змогу розробити окрему програму сприяння з фінансуванням визначених програмою заходів для започаткування підприємницької діяльності за рахунок коштів місцевих бюджетів, відшкодування відсотків за отримані кредити тощо. Отже, здійснення таких заходів не виходить за рамки повноважень органів самоврядування, а розширення їх змісту створює локальне сприятливе інституційне середовище, в якому зароджуються стимули для економічної діяльності селян

8). Таким чином, головним завданням у формуванні політики управління сільським зеленим туризмом є координація зусиль уряду, парламенту, міністерств, відомств, інших органів державної влади та

місцевого самоврядування, а також громадських організацій і підприємницьких структур для ефективнішого його розвитку в Україні. Щоб забезпечити сталий розвиток сфери відпочинку в українському селі, в умовах економічної кризи повинні існувати врегульовані партнерські стосунки влади, бізнесу та професійних громадських організацій. Отже, зважаючи на сучасний стан економіки України, збільшення попиту на відпочинок у природному середовищі та враховуючи необхідність створення пропозиції відпочинку у сільській місцевості, своєчасною має бути підтримка з боку держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз розвитку та рекомендації щодо вирішення проблемних питань сільського зеленого туризму України : матеріали наради-семінару [Електронний ресурс]. Яремча, 2007. Режим доступу : <http://elibrary.nubip.edu.ua/10709/1/11mlp.pdf>
2. Березівський З.П. Механізм державної підтримки приватного підприємництва в аграрній сфері // Аграрна економіка. 2012. Т. 5, № 1-2. С. 49-53.
3. Биржаков М. Б. Введение в туризм. Москва; СПб. : Изд. дом «Герда», 2006. 510 с.
4. Биркович В. І. Розвиток сільського туризму в депресивних регіонах України: економіко-правовий аспект [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/September09/5.htm>
5. Биркович В. І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України. Стратегічні пріоритети // Науково-аналітичний щоквартальний збірник. Київ: НІСД, 2008. № 1 (6). С. 138-143.
6. Блажевич И. В. Влияние экономических факторов на развитие агротуризма в Республике Беларусь // Актуальні проблеми економіки. 2013. № 6. С. 193-199.
7. Богданова Ж. А. Поняття та види туристичної діяльності в Україні // Вісник Житомирського державного технологічного університету : Економічні науки: економіка, організація і управління підприємством. 2009. № 4 (50). С. 194-197.
8. Бойко М. Г. Ціннісно орієнтоване управління в туризмі. Київ : КНТЕУ, 2010. 524 с.
9. Бондар В. В. Агротуризм як вид диверсифікаційного розвитку сільськогосподарського підприємництва // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. 2012. № 4. С. 114-120.
10. Борисовський Д. В. Системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів

- малого підприємництва в аграрній сфері // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. 2014. Вип. 149. С. 307-316.
11. Булах Т. М. Сільський туризм як перспективний напрям для соціально-економічного розвитку села // Формування ринкових відносин в Україні. 2010. № 11. С. 143-147.
  12. Варченко О. М. Сучасний стан та проблеми розвитку особистих селянських господарств в Україні // Вісник аграрної науки. 2013. № 11. С. 55-59.
  13. Відпочинок в Карпатах [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.karpaty.info/ua/>
  14. Вінський С. Що таке агротуризм в Італії [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://awd.ru/agriturismo/>
  15. Галич О. А. Зелений туризм : сутність та перспективи розвитку на Полтавщині [Електронний ресурс]. Режим доступу : www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2010/01/38.pdf
  16. Гальцова І. Зелений туризм: недоліки існуючого законодавства [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2999>.
  17. Гамор Ф. Д. Екотуризм і сталий розвиток у Карпатах // Регіональна економіка. 2008. № 1. С. 247-251.
  18. Глобальний етичний кодекс туриста : Генасамблея Всесвітньої туристської організації, м. Чилі, 1999 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/983_001
  19. Глядіна М. В. Зарубіжний та вітчизняний досвід розвитку екологічного туризму // Інформатизація рекреаційної і туристичної діяльності: перспективи культурного та економічного розвитку : II Міжнар. конгрес, м. Трускавець. Трускавець, 2000. С. 190-193.
  20. Гоблик-Маркович Н. М. Підвищення інвестиційної привабливості регіону на основі формування туристичного кластеру // Вісник Хмельницького

- національного університету. 2010. Т. 4, № 5. С. 76-79.
21. Гоголь Т. В. Багатофункціональний розвиток сільських територій – стратегічна мета державної регіональної політики // Державне управління: теорія і практика. 2011. № 1. С. 1-10.
  22. Гоцуєнко Н. Зелений пояс Київщини // Дзеркало тижня. 2008. 6-13 черв.
  23. Гусякова О. Ю. Розробка регіональних цільових програм розвитку туристичної індустрії // Держава та регіони. 2012. № 2. С. 155-158.
  24. Гуторов О. І. Інвестиційне забезпечення аграрної сфери сільських депресивних територій // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. 2013. № 7. С. 3-16.
  25. Де Сото Э. Загадка капитала. Почему капитализм торжествует на Западе и терпит поражение во всем остальном мире. Москва : Олимп-Бизнес, 2004. 272 с.
  26. Державна служба статистики України : офіц. сайт [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
  27. До гуманного і соціального бачення туризму : Монреальська декларація [Електронний ресурс]. Мадрид, 1996. Режим доступу : http://tourlib.net/books_ukr/filotur16.htm
  28. Дутчак С. В. Управління регіональним розвитком туризму : навч. посіб. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2011. 136 с.
  29. Дяченко Л. П. Економіка туристичного бізнесу : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2007. 224 с.
  30. Економіка туризму: теорія і практика : підручник / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк. Київ : Центр навч. літ., 2014. 544 с.
  31. Енциклопедія інновацій / за ред. Р. Дяківа. Київ : Міжнар. екон. фундація, 2012. 600 с.
  32. Європейський досвід організації сільського зеленого туризму [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://infotour.in.ua/siltur2.htm>
  33. Європейський досвід організації сільського туризму [Електронний ресурс]

- / Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. Режим доступу : <http://www.greentour.com.ua>
34. Жарая С. Б. Механізми державного регулювання підприємницької діяльності в контексті консервативно-інноваційної моделі державного управління // Аналітика і влада. 2011. № 4. С. 34-39.
  35. Зайцева В. М. Світові тенденції розвитку сільського та агротуризму [Електронний ресурс] // Економіка. Управління. Інновації. 2013. Вип. 2 (10). Режим доступу : file:///C:/Users/user/Downloads/eui_2013_2_28.pdf
  36. Іванова В. Г. «Сільський туризм» як категорія науки адміністративного права та законодавства України // Право і суспільство. 2010. № 3. С. 119-125.
  37. Ільчук М. М. Інноваційно-інвестиційний розвиток підприємств аграрної сфери // Біоресурси і природокористування. 2012. Т. 4, № 1-2. С. 133-143.
  38. Ісаєнко В. М. Забезпечення якості продукції та послуг в агротуризмі // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. 2013. Вип. 19, № 1. С. 247-252.
  39. Колективні засоби розміщування та туристична діяльність у Львівській області: Статистичний збірник 2016. – Л.: Державна служба статистики України Головне управління статистики у львівській області, 2017. – 35 с.
  40. Квартальнов В. А. Туризм: теория и практика: в 5 т. М.: Финансы и статистика, 1998. Т. 3: Новые цели и функции туризма : экономика и управление. 1998. 384 с.
  41. Класи нічліжних закладів Іспанії [Електронний ресурс]. Режим доступу : www.ecoturismorural.com
  42. Колесник О. О. Формування класифікаційних ознак туризму в системі економічних аспектів розвитку суспільства // Вісник Житомирського державного технологічного університету : Економічні науки: економіка, організація і управління підприємством. 2009. № 1 (47). С. 171-175.

43. Корнєв Ю. Інформаційне забезпечення розвитку підприємницької діяльності // Вісник Національної академії наук України. 2008. № 5. С. 24-31.
44. Корчинська О. О. Економічні основи розвитку сільських територій // Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств. Львів : ЛНАУ, 2015. С. 105-107.
45. Корчинська О. О. Організаційно-економічне та інституційне забезпечення розвитку сільського зеленого туризму // Агросвіт. 2015. № 5. С. 80-83.
46. Корчинська О. О. Оцінка стану підприємництва у сфері сільського зеленого туризму в Україні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Одеса : Міжнар. гуманітар. ун-т, 2015. Вип. 10. С. 139-143.
47. Костирко І. Г. Кластерний підхід в розвитку сільського зеленого туризму // Інноваційна економіка. 2015. № 4 (59). С. 159-163.
48. Костриця М. М. Сільський туризм: теорія, методологія, практика. Житомир : ЖДТУ, 2006. 196 с.
49. Крачило М. П. Географія туризму. Київ : Вища шк., 1987. 208 с.
50. Кузик С. П. Географія туризму. Київ : Знання, 2011. 271 с.
51. Кантільон Р. Есе про природу торгівлі в загальному плані. Ч. 1. Гол. 13 // Світова економічна думка ... Т. I. С. 276
52. Лебідь С. Г. Сталий екологічний туризм: сутність та перспективи розвитку в Миколаївській області // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. 2010. Вип. 119. С. 69-73.
53. Лужанська Т. Ю. Сільський туризм : історія, сьогодення та перспективи : навч. посіб. Київ : Кондор, 2008. 385 с.
54. Малиновський В. Я. Словник термінів і понять з державного управління. Київ, 2005. 240 с.
55. Мальська М. П. Основи туристичного бізнесу : навч. посіб / М. П. Мальська, В. В. Худо, В. В. Цибух. Київ. : Центр навч. літ., 2004. 272 с.
56. Мальська М. П. Туристичний бізнес: теорія та практика : навч. посіб. /

- М. П. Мальська, В. В. Худо. Київ : Центр навч. літ., 2007. 424 с.
57. Медлік С. Зелений туризм [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>
58. Мельниченко О. Б. Стан і перспективи розвитку сільського туризму в Україні [Електронний ресурс] // Економіка. Управління. Інновації. 2011. Вип. 1 (5). Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/melnychenko_o.htm
59. Мініч І. М. Туризм як соціально-економічне та соціокультурне явище / І. М. Мініч // Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. 2010. Вип. 7. С. 159-180.
60. Омельченко О. Вас вітає готель «Мазанка»... Як реалізувати потенціал сільського туризму [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.day.kiev.ua/138588/>
61. Оппельд Л. І. Міжнародний досвід зеленого туризму в Україні : проблеми та перспективи [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. 2014. № 1. Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2667>
62. Организация туризма : учеб. пособие; под общ. ред. А. П. Дуровича. Минск : Новое знание, 2005. 640 с.
63. Осадча Т. С. Сільський зелений туризм в Україні: окремі аспекти організації, обліку і контролю. Херсон : Одді-плюс, 2009. 294 с.
64. Особливості розвитку зеленого туризму в Україні (оглядова довідка за матеріалами преси) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/183838>
65. Панченко Н. Агротуризм, як форма сільського бізнесу: умови та особливості розвитку агротуризму в Польщі [Електронний ресурс] // Економіка. Управління. Інновації. 2013. № 2. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2013_2_64
66. Петик І. М. Розвиток екотуризму в Україні // Вісник Львівського інституту економіки та туризму. 2008. № 3. С. 182-184.
67. Петлін І. В. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Західному регіоні України // Вісник Львівського інституту економіки та

- туризму. 2008. № 3. С. 210-213.
68. Пінчук Т. А. Агротуризм як форма підприємництва у сільській місцевості // Науковий вісник Ужгородського університету. 2009. Вип. 28, ч. 3. С. 49-53.
69. Послуги туристичні. Туризм сільський. Загальні вимоги : проект Національного стандарту України [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.dorada.org.ua/files/word/Derg.standart_turizm_23.02.07.proekt
70. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/742-15>
71. Про сільський зелений туризм : проект Закону України [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://tourlib.net/zakon/pro_siltur.htm
72. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 р. № 638-р [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/638-2013-%D1%80>
73. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>
74. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва : навч. посіб. К. : Центр навч. літ., 2007. 344 с.
75. Рибак Л. Х. Сільський туризм як вид підсобної діяльності [Електронний ресурс] // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2011. Вип. 163, ч. 1. Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/rybak.htm
76. Рутинський М. Й., Зінько Ю. В. Сільський туризм : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 271 с.
77. Самолук Н. М. Сільський туризм як перспективний напрям самозайнятості сільського населення // Соціально-трудові відносини: теорія та практика. Київ : ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана»,

2012. № 2(4). С. 180-186.
78. Світовий досвід розвитку сільського зеленого туризму [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/siltur2.htm
79. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://tourlib.net>
80. Сільський туризм в Іспанії [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.espanarusa.com//pedia/article/77332>
81. Смолій В. А., Федорченко В. К., Цибух В. І. Енциклопедичний словник-довідник з туризму. Київ : Вид. дім «Слово», 2006. 372 с.
82. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : підручник. Київ : Грамота, 2006. 264 с.
83. Ставська Ю.В. Особливості та тенденції розвитку індустрії сільського туризму. *Економіка та Управління національним господарством*. 2018. с. 86.
84. Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні : офіц. сайт [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.greentour.com.ua>
85. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718>
86. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму в Україні : круглий стіл Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики та спорту, Київ 21.01.2015 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://rada.gov.ua/news/Novyny/Povidomlennya/102327.html#top>
87. Українець Л. А. Аналіз впливу агротуризму на розвиток інфраструктури сільських територій на прикладі Польщі // Вісник Львівського інституту економіки та туризму. 2010. № 5. С. 293-298.
88. Фарйон О. О. Сільський зелений туризм: поняття, функції й тенденції розвитку в Україні та світі // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2013. Вип. 9, т. 2. С. 151-156.

89. Фарйон О. О. Функціонування сільського зеленого туризму в Україні в умовах ринкової економіки // Інноваційна економіка. 2013. № 8 (46). С. 183-185.
90. Хартія туризму. Кодекс туриста // Туризм в Україні : зб. нормат.-прав. актів : у 5 т. – Ужгород : ІВА, 2000. Т. 5. С. 147-150.
91. Ярковий А. О., Вдович В. Г. Шляхи та перспективи розвитку сільського туризму в Україні // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. 2011. Вип. 163, ч. 1. С. 81-85.